

Zpravodaj č. 5

projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“

(zkrácený název „Výuka k různosti“)

reg. číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK

Březen 2012

Motto:

„Handicap neznamená neschopnost“

www.nejsmevsichnistejni.cz

Místo úvodu

Vážené kolegyně, vážení kolegové, příznivci diverzitních přístupů ve vzdělávání i v životě.

Dostáváte do rukou páté číslo Zpravodaje projektu „Výuka k různosti“, které se formou i obsahem výrazně odlišuje od předcházejících Zpravodajů. Formu i obsah tohoto čísla ovlivňuje především skutečnost, že za posledních 6 měsíců (10/2011 – 3/2012) projektové partnerství dokončilo učební oporu v tištěné i elektronické formě, formou seminářů pro učitele pilotních škol seznámilo pedagogy těchto škol s obsahem i způsobem využívání učební opory „Výuka k různosti“, následně 33 učitelů 14-ti pilotních škol v období leden – březen 2012 tuto učební oporu v celkem 23 předmětech, vzdělávacích oblastech a průřezových tématech ověřilo ve výuce v 84 třídách za účasti celkem 1450 žáků. Současně s pilotním ověřováním probíhaly na pilotních školách hospitace, které měly za úkol zjistit způsob implementace učební opory do výuky stejně jako být nápomocny učitelům pilotních škol při využívání této opory ve výuce.

Proto v další části Zpravodaje č. 5 naleznete rozhovor s Mgr. Petrem Koubkem, pracovníkem Národního ústavu pro vzdělávání, který se kromě zpracování kapitoly učební opory „Metodika a jak ji používat“ podílel na hospitacích na pilotních školách.

Dále ve Zpravodaji najdete přehledné tabulky se sumací z pilotního ověřování, informace z již realizovaných seminářů s učiteli pilotních škol v Brně (12/2011) a ve Valašském Meziříčí (3/2012) včetně fotodokumentace, informace o aktivitách, podporujících šíření využívání učební opory i na nepilotních školách prostřednictvím oslovení hejtmanů všech 14 krajů ČR. Následuje informace o připravované konferenci s názvem „Výuka k různosti na školách v ČR“ podtitul: inkluze v praxi, která se uskuteční v závěru projektu (9/2012) a shrnutí zkušeností pedagogických expertů provádějících hospitace na pilotních školách.

Toto číslo Zpravodaje se odlišuje od těch předchozích také formou většiny příspěvků, kdy souvislý text je nahrazen powerpointovými prezentacemi.

Všem čtenářům Zpravodaje přeji příjemné počtení a těším se na setkání na konferenci „Výuka k různosti na školách v ČR“, podtitul: inkluze v praxi dne 25. 9. 2012 v Primátorské rezidenci v Praze.

Ing. Tomáš Sokolovský, CSc.
sokolovsky@free-art.cz

koordinátor projektu
„Výuka k různosti“

Centrum vizualizace a interaktivity
vzdělávání, Ostrava

Obsah

Místo úvodu

Ing. Tomáš Sokolovský, CSc., koordinátor projektu „Výuka k různosti“

strana 1

Rozhovor s Mgr. Petrem Koubkem, pracovníkem Národního ústavu vzdělávání na téma Hospitace na pilotních školách v průběhu ověřování učební opory „Výuka k různosti“

strana 2

Sumace připomínek a faktografie z pilotního ověřování učební opory na pilotních školách

strana 4

Informace o hospitacích, uskutečněných na pilotních školách v době ověřování učební opory „Výuka k různosti“

strana 9

Informace z dvoudenního semináře pro zástupce pilotních škol za účasti autorů učební opory „Výuka k různosti“ a zástupců projektového partnerství, uskutečněného v prosinci 2011 v Brně

strana 14

Informace z třídního hodnotícího semináře ověřování učební opory „Výuka k různosti“, uskutečněného v březnu 2012 ve Valašském Meziříčí

strana 21

Informace o účasti koordinátora projektu na semináři s názvem „Výměna zkušeností s realizací projektů OPVK“, který byl realizován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR

strana 27

Oslovení hejtmanů všech 14-ti krajů ČR s cílem spolupráce s odbory školství krajských úřadů při šíření projektových výstupů na školy jimi zřizované

strana 30

Informace o připravované konferenci s názvem „Výuka k různosti na školách v ČR“, podtitul: inkluze v praxi

strana 33

Koordinátor a partneři

strana 34

Rozhovor s Mgr. Petrem Koubkem, pracovníkem Národního ústavu pro vzdělávání na téma Hospitace na pilotních školách v průběhu ověřování učební opory „Výuka k různosti“

Vaše pracovní skupina navštívila celkem 10 základních, speciálních a středních škol. Dokážete nějak shrnout své poznatky z vyučovacích hodin, v nichž byla využita učební opora Výuka k různosti (odkaz na zdroj: <http://www.nejsmevsichnistejni.cz/vystupy>)?

Na čtyřech školách jsem shlédl a s učiteli vyhodnotil 9 vyučovacích hodin. Předně je třeba poděkovat všem, kdo návštěvy na školách pomáhali organizovat. Děkuji také ředitelkám navštívených škol, že dokázaly rychle zareagovat na požadavek hospitací a školení učitelů. Tyto aktivity mají největší potenciál dále přiblížit širší pedagogické veřejnosti možný přínos výukové opory, která v projektu vznikla, v konkrétních výukových situacích. Platí stále, že o co méně dají učitelé na centrální direktivu a metodické pokyny, o to více „slyší“ na dobré zkušenosti svých kolegů a kolegyně s konkrétním školením nebo metodickou podporou.

A několik slov ke kvalitě shlédnutých hodin?

Shlédnutá výuka mne v mnoha směrech potěšila: učitelé přistoupili ke zdrojům výukové opory velmi poctivě, oporu znají, pracují s ní kreativně, využívají ji v řadě kontextů – využili v podstatě všechna naše doporučení, která jsou v opoře jako příloha „Propojenost Výuky k různosti s RVP jednotlivých druhů škol“. Viděl jsem příklady adekvátní komunikace: učitelé žáky znají a volí takový typ komunikace, který je žákům srozumitelný, dost blízko, aby „se chytali“, na druhou stranu na dost odborné úrovni, aby žáky motivovala. Přístup učitelů bych charakterizoval jako podpůrný a aktivizující. Výchovné a vzdělávací strategie se často a dobře odvíjely od koncepce příručky: cíle, výstupy, obsah a odborné jádro učiva označené „k zapamatování“, zajímavosti, otázky a úkoly. Někteří učitelé účinně využili možnosti kombinovat různé části opory (sloh v Plzni, výchova ke zdraví v Prachaticích).

Tradičně o stupínek níže bych hodnotil zapojení žáků do procesu výuky a do vlastního učení: čeští učitelé méně než učitelé v zemích sledovaných organizací NÚV, využívají vhodné metody reflexe, a to jak jednotlivých aktivit, tak celých výukových situací, hodin a bloků. Analytici učení z Institutu výzkumu školního vzdělávání a další přední čeští teoretici vzdělávání (Janík, Slavík, Chvál, Rýdl) hovoří v této souvislosti o dvou fenoménech:

- Utajené poznání – hodina je postavena na vhodné, aktivizující činnosti, ale jádro učiva, podstatná informace či

transformace (výchova) žáka proběhne bez jeho vědomí a dostatečné reflexe.

- Odepřené poznání – poznání zprostředkuje, formuluje jako závěr sám učitel; žáci nejsou připuštěni k hypotéze, hledání informace ani jejímu praktickému ověření (posouzení).

Jedině „skutečné učení“, s dostatečnou reflexí nového poznání a nových zkušeností žáka ale přináší vedle informování žáka také jeho funkční transformaci a rozvíjí kompetence (tedy připravenost informovaně a vhodně jednat). Takové učení je ale zcela novou kvalitou, novou kulturou, kterou by české školy měly postupně tvořit, pokud chtějí zůstat významnými hráči ve výchově a vzdělávání dětí-žáků v jednadvacátém století.

V jakých vyučovacích předmětech je výuková opora využitelná?

Opora byla účinně využita při realizaci doporučených vzdělávacích oblastí RVP, Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Člověk a společnost, Komunikační a slohová výchova, a doporučených průřezových témat, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova. Učitelé shrnuli, že ve všech sledovaných druzích škol je výuková opora

Tělesná výchova na Základní škole a Mateřské škole pro zrakově postižené a vady řeči v Plzni s využitím dramatické výchovy – „Proti-klady – předvádění emocí a jejich změny“ (foto: Koubek)

vhodný nástroj učení, fixace informací a utváření kompetencí. Pamatuji si jen jednu rozpačtější reakci žáků, kterou jsme s učitelem reflektovali jako zapříčiněnou přílišnou náročností, abstraktností zvoleného odborného textu v opoře.

Jak vidíte možnost zařadit problematiku „Výuky k různosti“ do RVP ZV a dalších rámcových vzdělávacích programů?

Pan předseda NRZP ČR, Václav Krása, na Vaši otázku v minulém zpravodaji odpověděl, že by to bylo nanejvýš potřebné a také, že „Prvotní podmínkou integrace je tolerance větší společnosti a respektování potřeb jednotlivých menšin.“ S tím souhlasíme a tento princip chápe i gestor vzdělávacích programů, MŠMT. Na druhou stranu je při tvorbě a úpravách rámcových vzdělávacích programů vázáno školským zákonem, který definuje podmínky doplnění nebo revize RVP takto: „Rámcové vzdělávací programy je možné měnit v závažných případech.“ (§4 odst. 4 Školského zákona). Závažné případy nastanou, když RVP přestanou odpovídat „nejnovějším poznatkům vědních disciplín, jejichž základy a praktické využití má vzdělávání zprostředkovat, a pedagogiky a psychologie o účinných metodách a organizačním uspořádání vzdělávání

přiměřeně věku a rozvoji vzdělávaného.“ (§4 odst. 2 Školského zákona).

K tomu vydáním naší výukové opory a jejím ověřením ve výuce nedošlo. Navíc Národní ústav pro vzdělávání a Národní rada osob se zdravotním postižením ČR RVP jednotlivých druhů škol analyzovaly a našly řadu průníků Výuky k různosti a těchto závazných dokumentů. Aby se mohla Výuka k různosti šířit do škol, není potřeba doplňovat RVP. O to více je ale třeba zaměřit se na sdělování ostatním učitelům, k čemu je vytvořená opora vhodná, jak funguje ve výuce, jak na ni reagují žáci, jak se s ní pracuje při plánování a hodnocení výuky. Jsem přesvědčen, že takové informace účinně pomohou rozšíření této výborné pomůcky do škol.

Zažili jste něco opravdu překvapujícího, zábavného, opravdovou „perličku“?

V areálu mateřské a základní školy pro tělesně postižené děti, na Kociánce v Brně jsem se setkal s jedním velmi kompetentním vepříkem, který má díky své přátelské povaze všude otevřené dveře. A když je nenašel, dokázal si potravu obstarat i oknem. Jak jsem se dozvěděl od provozovatelky bufetu, většinou je ale všude vítán. A tak jsme spolu měli možnost vypít sladkou kávu. Prý je tam takových čuníků více, takže pokud je máte rádi, hurá na Kociánku!

Mgr. Petr Koubek
Národní ústav pro vzdělávání, Praha

Kociánský pašík (foto: Koubek)

Sumace připomínek a faktografie z pilotního ověřování učební opory na pilotních školách (v období leden – březen 2012)

• počet škol, kde proběhlo ověřování	14
• počet učitelů, realizujících ověřování	33
• počet žáků, účastníků se ověřování dle seznamu z třídních knih	1450
• počet předmětů, vzdělávacích oblastí, průřezových témat, ve kterých byla využita učební opora	23
• počet tříd, ve kterých se ověřování učební opory provádělo	84
• celkový počet hospitací	17
• celkový počet hospitujících	5

Základní faktografie ověřování v jednotlivých předmětech podle typů škol

Občanská výchova (nauka)		3 SŠ	2 G	4 SPŠ
Výchova k občanství	3 ZŠ		1 G	
Společenské vědy			1 G	
Český jazyk a literatura	1 ZŠ		1 G	2 SPŠ
Literární výchova	1 ZŠ			
Výchova ke zdraví	2 ZŠ	1 SŠ		2 SPŠ
Tělesná výchova				1 SPŠ
Hudební výchova				1 SPŠ
Dějepis			1 G	1 SPŠ
Výtvarná výchova				1 SPŠ
Společenskovední seminář		1 SŠ		
Přírodopis	1 ZŠ			
Křesťanská a etická výchova			1 G	
Ošetřovatelství		1 SŠ		
Zdravotní a společenská výchova				1 SPŠ
Rodinná a zdravotní výchova				1 SPŠ
Základy společenských věd			1 G	
Pečovatelství		1 SŠ		
Psychologie a komunikace		1 SŠ		
Úvod do světa práce		1 SŠ		
Beseda v rámci prevence soc.patolog. jevů		1 SŠ		
Pracovní činnosti	1 ZŠ			
Teorie sportovní přípravy			1 G	

Výsledky hodnocení ověřování učební opory „Výuka k různosti“ pilotními učiteli

1 znamená **ANO** – PLNĚ JSME VYUŽILI/PLNĚ VYHOVUJE/HODNĚ NÁM POMOHLA, apod.

5 znamená **NE** – NEVYUŽILI JSME/NEVYHOVUJE/NENÍ PRO NÁS PŘÍNOSNÝ/Á, apod.

OTÁZKA Č.	ZNĚNÍ OTÁZKY	POČET HODNOTITELŮ (UČITELŮ)	PRŮMĚRNÁ ZNÁMKA	PŘIPOMÍNKA / DOPORUČENÍ
1	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) části „Metodika a jak ji používat?“	28	1,50	- přehledné, rozsáhlé, jako orientace v materiálu zcela dostačující
2	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Nejsme všichni stejní...a to je dobře“	25	1,80	- otázky a úkoly k pracovnímu listu by mohly být na stejné straně - jasně dělené, obsahově srozumitelné, žáci reflektovali informace pozitivně
3	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Osoby se zdravotním postižením“	27	1,52	- jako základní informace k tématu dostačující, pro studenty I. stupně ZŠ (tercie gymnázia) srozumitelné
4	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Rub a líc“	23	1,87	
5a	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Sluchové postižení – Základní informace“	27	1,26	
5b	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Tělesné postižení – Základní informace“	27	1,41	
5c	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Zrakové postižení – Základní informace“	28	1,39	
6a	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Sluchové postižení – Rozšířené informace“	24	1,58	
6b	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Tělesné postižení – Rozšířené informace“	24	1,42	

6c	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Zrakové postižení – Rozšířené informace“	25	1,72	- kapitola zbytečně obsáhla, v některých podkapitolách se učitel začíná ztrácet, jednotlivé obsahy si protirečí
7a	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Sluchové postižení - Zásady komunikace a pomoci“	26	1,38	
7b	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Tělesné postižení - Zásady komunikace a pomoci“	26	1,38	
7c	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „Zrakové postižení - Zásady komunikace a pomoci“	27	1,37	
7a-7c				- tyto kapitoly s využitím videosekvencí a dramatické výchovy patří k „perlám“ učební opory - velmi přínosné, zajímavé a poučné jak pro učitele, tak pro studenty
8	Jak hodnotíte obsah a zpracování videosekvencí (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) v záložce „Nejčastější druhy postižení“, podzáložky „sluchové postižení“, „tělesné postižení“, „zrakové postižení“	26	1,35	- videosekvence jsou někdy příliš krátké a žáci mají problém udržet pozornost - doporučení spojit některé ukázky
9	Jak hodnotíte obsah a zpracování videosekvencí (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu/žáky apod.) v záložce „Modelové situace“	29	1,16	- jsou jakoby „amatérské“, ale o to více zaujmou - některé videosekvence byly pro starší studenty přehnaně „naivní“
10	Jak hodnotíte obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu/žáky apod.) filmových dokumentů v záložce „Život s handicapem“	24	1,29	- z časových důvodů není možné využívat všechny dokumenty; - velmi zaujaly, uvědomují si, že kolikrát tito lidé dosáhnou mnohem větších úspěchů než lidé zdraví; - chybí stopáže u jednotlivých videosekvencí
11	Pomohla Vám při zavádění prvků dramatické výchovy do výuky na Vaší škole příloha „Možnosti uplatnění dramatické výchovy a divadla ve výchově v kontextu tématu Výuka k různosti“?	21	2,38	- nachází se zde velké množství her a námětů ke scénkám, často jsem zařazovala do výuky - dramatická výchova se mi velmi osvědčila, žáci sami předvádějí různé situace, hledají chyby a jejich nápravu, mohou zde vyjádřit své názory a postoje, uvědomit si chyby a nedostatky v postoji k OZP

11a	Aplikovali jste v rámci ověřování učební opory „Výuka k různosti“ na Vaší škole prvky dramatické výchovy?	23	3,04	- ano, jako doplnění k základním informacím bylo využito názorných cvičení
12	Pomohla Vám při implementaci problematiky diverzity (s využitím této učební opory) do výuky na Vaší škole příloha „Propojenost Výuky k různosti s RVP jednotlivých druhů škol“?	22	2,23	- v rámci vlastního ŠVP nebyl problém se zařazením tematiky
13	Bylo nutno měnit ŠVP, aby mohla být učební opora „Výuka k různosti“ využívána ve výuce na Vaší škole (Odpověď ANO/NE) Pozn.: Pokud odpovíte ANO, prosíme o stručný komentář, jak a v čem jste změnili ŠVP.	28	NE	- ano, pomohlo mi to při orientaci, která témata, a v kterých předmětech bude vhodné použít – můžu předat i ostatním kolegům do jiných předmětů
14	Jak hodnotíte způsob zpracování elektronické verze (DVD) – tzn. přehlednost, uživatelské prostředí, spolehlivost, názornost atd. Pozn.: Pokud jste našli při ověřování v elektronické verzi nějaké konkrétní chyby, prosíme o jejich konkrétní výčet v samostatné příloze.	28	1,32	- vyhovuje mi a používám ji již bez problémů - je přehledná, velmi snadno se v ní orientuje; DVD se nespustí na některých starších počítačích - chybí tlačítko „zpět“ - chybí pohyb rolovacím tlačítkem dolů - nelze zvětšit obraz videosekvencí
15	Jak hodnotíte způsob zpracování tištěné verze (šanon) – tzn. přehlednost, uživatelský komfort, názornost, odkazy na elektronickou verzi v oblasti videosekvencí atd. Pozn.: Pokud jste našli při ověřování v tištěné verzi nějaké konkrétní chyby, prosíme o jejich konkrétní výčet v samostatné příloze.	27	1,41	- velmi přehledná, barvené rozlišení je výborné

NEJLÉPE HODNOCENÉ KAPITOLY:

- 1) Obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) části „**MODELOVÉ SITUACE**“ (1,16).
- 2) Obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu apod.) kapitoly „**SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ – ZÁKLADNÍ INFORMACE**“ (1,26).
- 3) Obsah a zpracování (odborná úroveň, didaktická hodnota, srozumitelnost pro cílovou skupinu/žáky apod.) filmových dokumentů v záložce „**ŽIVOT S HANDICAPEM**“ (1,29).

Souhrn připomínek a stanovisek pilotních učitelů k užívání učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce na školách

1) KOMPLETNÍ ZPRACOVÁNÍ TIŠTĚNÉ I ELEKTRONICKÉ VERZE (UŽIVATELSKÉ I OBSAHOVÉ):

- učební opora je jasně a přehledně členěna;
- učební opora je přehledná, srozumitelná, ale pro žáky základní školy příliš podrobná;
- učební opora je celkově hodnocena jako vynikající materiál, vcelku vyčerpávající, obsáhle, ale přehledně zpracovaný;
- velmi dobře hodnocena jednoduchá orientace a výrazná názornost učební opory, především elektronické zpracování (audiovizuální prvky);
- učební oporu v tištěné i elektronické verzi je doporučeno používat všem lidem pracujícím s žáky – umožní dětem rozšíření vědomostí;
- někteří pedagogové doporučují si při používání učební opory zpracovávat (v rámci přípravy na vyučovací hodinu) vlastní prezentace a pracovní listy k danému tématu nebo si textovou část zvýrazňovali;
- tištěná verze byla využívána spíše pro potřeby pedagoga, v hodinách byla využívána elektronická verze;
- vzhledem ke specifiku žáků na speciálních školách byly využívány a hodnoceny pouze některé kapitoly učební opory (složitost a velký objem informací);
- učební opora úspěšně pomáhá naplňovat cíle projektu a může pomoci překonávat bariéry a předsudky intaktní společnosti vůči OZP;
- dramatická výchova nebyla plně využívána – ve školních třídách je málo prostoru pro uplatňování dramatické výchovy – doporučeno spíše do tělocvičny (např. v rámci tělesné výchovy);
- vzhledem ke kvalitní zpětné vazbě je dobré využívat učební oporu i mimo dobu ověřování – kvalitní zpětná vazba, používání učební opory je velmi chválnou aktivitou;
- učební opora v tištěné i elektronické verzi má vysokou profesionální úroveň;
- nízké hodinové dotace – ve výuce není dostatek času, bylo by ideální učební oporu ověřovat v samostatném předmětu nebo povinně volitelném semináři po dobu celého školního roku či rozmezí několika let;
- dlouhé teoretické pasáže jsou zbytečné;
- potřeba doplnění jednotlivých kapitol pracovními listy, které by obsahovaly úkoly a otázky směřované na nejdůležitější informace, například na základě shlédnutých videosekvencí by vedly k odvození zásad správné komunikace s postiženými;
- z jednotlivých kapitol v elektronické verzi se nelze vrátit o krok zpět;

- malé rozlišení písmen při používání interaktivní tabule;
- učební oporu je dobré nabízet i dalším školám;
- oceňována odbornost a styl zpracování, možnost učitele vybrat si vždy to, co potřebuje;
- oceňováno velké množství informací, zdrojů a odkazů, didaktických a metodických doporučení, doplňovacích a kontrolních otázek a úkolů;
- řazení tištěné verze do šanonu zvyšuje uživatelský komfort;
- doporučení vyučovat v dělených třídách – skupinách do cca 15 žáků, kde je možné více rozvinout diskusi.

2) AUDIOVIZUÁLNÍ ČÁSTI

- videosekvence jsou pro žáky velkým přínosem (také pro žáky s různým druhem postižení – u jiných typů postižení dokázali pěkně vykreslit problematiku běžného života, videosekvence je zaujaly);
- hodnocení vhodnosti a promítání videosekvencí pro různé věkové skupiny žáků záleží na učiteli;
- nejvíce zaujaly videosekvence ze školního prostředí;
- příklady dobré praxe byly hodnoceny jako velmi emotivní, žáci o nich bouřlivě diskutují, uvádějí příklady ze svého okolí;
- příklady dobré praxe – životní příběhy zdravotně postižených osob, kteří svým úsilím a vitalitou dosáhli v životě lepších výsledků, jsou pro žáky se zdravotním postižením velkým přínosem;
- úroveň modelových situací je velmi dobrá až výborná, jsou názorně zpracované, většinou z nich jednoznačně vyplynou nedostatky, které mají žáci postřehnout a popsat;
- výhodou je, že jednotlivé videosekvence nejsou příliš dlouhé;
- záporně byly hodnoceny modelové situace, kde zrakově postižený žák v duchu komentuje chyby svého okolí.

3) REAKCE ŽÁKŮ

- nečekaný zájem žáků o danou problematiku, žáci začínají mít jiný pohled na OZP;
- velký zájem žáků o dané problematice diskutovat;
- vtípům se žáci moc nesmáli, spíše přemýšlí a nechtějí se „vysmívat“;
- žáky práce v hodinách velmi bavila, někteří z nich projevili zájem shlédnout videosekvence, které se nestíhají v hodině projít, ve svém volném čase;
- žáci často rozvíjeli velmi zajímavé diskuse, zamýšleli se nad svým vlastním chováním;

- žáci výborně reagovali, byli komunikativní, dokázali velmi dobře rozebrat modelové situace, popsat chyby a na základě toho zahrát scénky, jak by to mělo být správně, nebáli se klást dotazy;
- jednotlivá témata jsou pro žáky zajímavá, ve většině případů mají o daná témata zájem;
- na některých školách žáci aplikují své poznatky do konkrétní situace, která jim vznikla ve třídě;
- přínos při prezentování modelových situací zdravotně postiženým žákům – žáci reagovali spontánně, v některých situacích si také uvědomili, že i oni musí být tolerantní vůči většinové společnosti a získat určitý nadhled;
- pro žáky se sluchovým postižením (zejména učňovské obory) jsou textové části obtížně pochopitelné, textové části byly využívány v menším rozsahu, velmi dobře využitelné jsou videosekvence, jsou velmi dobře zpracované, pro sluchově postižené žáky srozumitelné a podnětné, dokázali o dané problematice diskutovat;
- sluchově postižení žáci špatně reagovali na odlišnou úroveň tlumočení do znakového jazyka u videosekvencí ve verzi pro sluchově postižené.

Informace o hospitacích, uskutečněných na pilotních školách v době ověřování učební opory „Výuka k různosti“

Během ověřování učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce na pilotních školách byly na těchto školách uskutečněny hospitace. Hospitace sloužily ke zjištění, zda a jakým způsobem je učební opora na jednotlivých druzích škol ověřována a jak na tuto problematiku reagují samotní žáci.

Níže můžete shlédnout shrnutí informací z hospitací Mgr. Tomáše Huška a Mgr. Petra Koubka.

Shrnutí poznatků z hospitací

na pilotních školách

Pilotní školy

- ZŠ a MŠ Tábor
- ZŠ Chlumeck nad Cidlinou
- ZŠ Prachatice
- ZŠ a MŠ pro zrakově postižené Plzeň
- ZŠ a MŠ pro tělesně postižené Kociánka Brno
- ZŠ Všenory
- SŠ zdravotnická Beroun
- Cyrilometodějské gymnázium Prostějov
- Gymnázium Holešov
- SŠ Roosveltova Brno

Vyučovací předmět, ve kterém byla výuka realizována:

- Klasické předměty - Výchova k občanství/Občanská nauka, Výchova ke zdraví, ČJ...
- Specifické, odborné předměty - Křesťanská a etická výchova, Pečovatelství...

Použitá část výukové opory:

- Byly používány obě verze, tištěná i elektronická
- Způsob použití:
- Ve stávající podobě – např. přímé promítání výukové opory
 - Vybrané části jako podklad do výuky pro žáky
 - Námět, podklad pro vlastní přípravu učitele

Forma, rozsah výuky

- Nejčastěji klasická vyučovací hodina, 45 minut
- Ojediněle jiná forma, např. miniprojekt, blok hodin apod.

Návaznost a mezipředmětové vztahy:

- Návaznost, mezipředmětové vazby s ostatními předměty
- Návaznost na konkrétní probíraná témata nejen předmětu, v jehož rámci byla výuka realizována
- Návaznost na aktuální společenské dění
- Návaznost na specifické potřeby daných žáků

Použité metody a formy výuky:

- Řízený rozhovor
- Diskuse
- Práce s textem
- Samostatná práce, skupinová práce
- Brainstorming
- Dramatická výchova
- Výklad

Materiálně technické vybavení:

- Klasická třída s dataprojektorem
- Ojediněle bylo při výuce využíváno jiné prostředí, vybavení

Činnost učitele:

- Vstupovali do hodin především jako moderátoři, organizátoři výuky
- Dávali značný prostor pro názory, podněty, dotazy žáků
- Rozvíjeli kompetence žáků – nejen znalosti, ale i schopnosti, dovednosti a postoje

Žáci

- Aktivní
- Téma i vlastní učivo a aktivity je zajímavá, bavily
- Neměli problém zapojovat se do výuky, vyjádřit názor, položit dotaz
- Neměli problém s pochopením probíraného učiva, aktivitami

Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání

Ověření výukové opory ve vyučování
– vyhodnocení hospitací

- Navštíveny 4 školy, 9 vyučovacích hodin;
- Proběhly 4 rozhovory s vedením školy a 8 pohospitačních rozhovorů (2 h byly vedeny kolegyní Kulíškovou z Plzně);
- Využity byly všechny části opory;
- Třídy byly jak běžné, základníškolské, gymnaziální, tak třídy s individuální integrací žáka/ů se SVP a třídy speciální;
- Vyučovací hodiny byly zejména diskusemi, zaznamenali jsme příklady dobré praxe využívající aktivizující metody, reflexi činnosti žáků, sebehodnocení vedoucí k uvědomění si naplnění cíle.

Sumarizace

- Na textech, dokumentu, otázkách a úkolech a s využitím textů z jiných zdrojů byla vystavěna hodina výchovy ke zdraví v Prachaticích;
- Hodina bohatá na samostatnou práci žáků s texty;
- Z této hodiny nemám fotografii.

Zdravotní postižení, Narušená komunikační schopnost

- Materiál byl ve většině případů využit v podobě, v jaké byl vytvořen;
- Práce s materiálem: doplnění o jiné pomůcky (jiný instruktivní materiál, jiné aktivizující a dramatizující metody, jiné odborné či populární texty);
- Velmi dobře je využívána metoda aktivizace zapojením vlastních zkušeností žáků;
- Méně se zařazuje písemná reflexe práce a vzájemná diskuse žáků, skupinové práce apod.;
- Skupinové aktivity v tělesné výchově v Plzni a výchově ke zdraví v Prachaticích reflektovány žáky bezprostředně, umožněna vzájemná komunikace, prostor dán sebehodnocení žáků a hodnocení aktivit, slohová výchova v Plzni umožní reflexi žáků v samostatné písemné úvaze (klasifikované; kritéria hodnocení jsou žákům známa předem).

Obecné postřehy

- Podle studií prof. Slavíka, doc. Janíka nebo prof. Rýdla se ve školách vyskytují tři základní způsoby poznávání:
- Poznávání skutečné;
- Poznávání utajené (nedojde k reflexi činnosti a uvědomění si významu informací – dosažení cíle z pohledu učitele);
- Poznání odepřené (jádro znalostí, ale i „správný postoj“ definuje učitel bez dostatečné žakovské reakce);
- Východiskem pro skutečné poznávání je dobře zformulovaný a ověřitelný cíl;
- Reflexe je zásadní prvek učení ke kompetenci, což je cíl každého poznávání;
- Kompetence je celoživotně člověku „k ruce“ při jednání; kompetence umožňuje zejména tvůrčí práci se získanou znalostí – obvykle se utváří větším zapojením žáka: využitím jeho zkušenosti, podnětným prostředím, aktivizující výukou vedoucí k rozvoji zkušenosti žáka a zvnitřněním určitého postoje nebo nástroje poznávání nebo jednání.

Poznámka k výukové reflexi

Petr Koubek
NÚV Praha
Oddělení pro analýzy a koncepce
vzdělávacích programů
petr.koubek@nuv.cz
603 265 196

Děkuji za pozornost

Na zbývajících pilotních školách, tj. na Sportovním gymnáziu D. a E. Zátokových v Ostravě, Střední škole teleinformatiky v Ostravě, Obchodní akademii a VOŠ ve Valašském Meziříčí a MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, provedli hospitaci pracovníci příjemce Ing. Tomáš Sokolovský, CSc. a Ing. Pavel Löffelmann.

Závěry z těchto hospitací byly prezentovány na třídením hodnotícím semináři, který se uskutečnil ve dnech 21. – 23. 3. 2012 ve Valašském Meziříčí.

Informace z dvoudenního semináře pro zástupce pilotních škol za účasti autorů učební opory „Výuka k různosti“ a zástupců projektového partnerství, uskutečněného v prosinci 2011 v Brně

ZÁPIS ZE SEMINÁŘE

s názvem

Dvoudenní seminář pro zástupce pilotních škol za účasti autorů učební opory „Výuka k různosti“ a zástupců projektového partnerství projektu

„Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“

registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK

konaného ve dnech 1. – 2. 12. 2011

místo konání: Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené,
Křižíkova 1694/11, 612 00 Brno – Královo Pole, Aula 4. patro

Za realizační tým projektu se zúčastnili:

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s.r.o., Ostrava

Tomáš Sokolovský
Pavel Löffelmann
Lenka Dulaiová
Martina Brinzíková
Lukáš Šenk

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Praha/Národní ústav pro vzdělávání Praha

Bohumila Miškovská
Tomáš Hušek
Petr Koubek
Lucie Kuchtřáková - omluvena
Jitka Lišková

Unie neslyšících Brno, o.s.

Radka Kulichová
Barbora Hrdová Kolíbalová

Tyfloservis, o.p.s.

Zbyněk Janečka
Lucie Skříšiovská

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR

Martin Hyvňar

Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno/ Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené, Kociánka, Brno

Miroslava Zahradníková
Petr Konvalinka
Jana Kučerová

Janáčkova akademie múzických umění v Brně

Veronika Broulíková
Václav Gottwald
Daniela Hyklová
Michaela Kosiecová
Zoja Mikotová
Robert Milič

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Za cílovou skupinu projektu se zúčastnili:

Cyrilometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově

Pavel Polcr

Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace

Lenka Votýpková

Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava, příspěvková organizace

Hana Netková

Adam Kosniovský

Gymnázium Ladislava Jaroše, Holešov

Kateřina Slezáková

Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454

Mojmír Fišr

Mojmír Vraj

Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené, Plzeň, Lazaretní 25

Marcela Kulíšková

Libuše Ježková Smetanová

Střední zdravotnická škola, Beroun, Mládeže 1102

Milan Šimek

Základní škola a Mateřská škola Tábor, náměstí Mikuláše z Husi 45

Dagmar Havlůjová

Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí

Stanislav Zálešák

Základní škola Chlumeck nad Cidlinou

Eva Grundová

Základní škola Prachatice, Vodňanská 287

Jaroslava Šamatová

Základní škola a Mateřská škola Tábor

Michaela Prágerová

Program konání semináře:

1. 12. 2011

- 1) Uvítání účastníků semináře
Zástupce SŠ pro tělesně postižené F. D. Roosevelta
Zahájení semináře
Ing. Tomáš Sokolovský, CSc., koordinátor projektu
Stručná informace k programu semináře
- 2) Základní principy uživatelského prostředí pro práci s elektronickou verzí učební opory „Výuka k různosti“
MgA. Lukáš Šenk
- 3) Stručné seznámení účastníků s obsahem elektronické verze učební opory „Výuka k různosti“
Ing. Pavel Löffelmann

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- 4) Ukázky vybraných videosekvencí Zásad komunikace a pomoci, Příkladů dobré praxe a Modelových situací pro jednotlivé druhy zdravotního postižení
Ing. Tomáš Sokolovský, CSc.
- 5) Moderovaná diskuse k dopoledním prezentacím
Ing. Pavel Löffelmann
- 6) Pokračování moderované diskuse k dopoledním prezentacím
Ing. Pavel Löffelmann
- 7) Prezentace přílohy učební opory „Výuka k různosti“ s názvem „Možnosti uplatnění dramatické výchovy a divadla ve výchově v kontextu tématu Výuka k různosti“
doc. PhDr. Veronika Broulíková
- 8) Prezentace přílohy učební opory „Výuka k různosti“ s názvem „Propojenost Výuky k různosti s RVP jednotlivých druhů škol“
Mgr. Tomáš Hušek
- 9) Seznámení s grafickým zpracováním tištěné verze učební opory „Výuka k různosti“
MgA. Lukáš Šenk
- 10) Struktura a obsahová náplň tištěné verze učební opory „Výuka k různosti“
Mgr. Tomáš Hušek
- 11) Pokyny pro ověřování učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce pilotních škol
Ing. Tomáš Sokolovský, CSc., Lenka Dulaiová
- 12) Diskuse s autory učební opory

2. 12. 2011

- 13) Komentovaná prohlídka školy SŠ F. D. Roosevelta pro tělesně postižené
- 14) Workshop – ukázka využití Dramatické výchovy ve Výuce k různosti
prof. Mgr. Zoja Mikotová, doc. PhDr. Veronika Broulíková lektori a figuranti pro jednotlivé druhy zdravotního postižení
(Průběh workshopu bude zároveň natáčen. Natočené video bude součástí přílohy „Možnosti uplatnění dramatické výchovy a divadla ve výchově v kontextu tématu Výuka k různosti“)
- 15) Diskuse s autory workshopu

Uvítání účastníků semináře

Úvodním slovem ředitelky Střední školy F. D. Roosevelta pí Zahradníkovou a následně koordinátorem projektu p. Tomášem Sokolovským byli přivítáni všichni účastníci semináře. Následně byl představen program semináře (blíže viz příloha č. 2 tohoto zápisu), vč. návrhu změn oproti programu zaslanému partnerům před seminářem.

Koordinátor projektu stručně charakterizoval učební oporu „Výuka k různosti“ v tištěné a elektronické verzi a stručně vytyčil cíl konání semináře. Cílem semináře bylo posoudit elektronickou a tištěnou verzi učební opory „Výuka k různosti“, diskutovat názory zástupců pilotních ověřovacích škol na tištěnou i elektronickou verzi učební opory, dále diskutovat možnosti a způsob ověřování učební opory ve výuce na pilotních školách a odsouhlasit harmonogram pilotního ověřování a termín semináře pro vyhodnocení výsledků ověřování na školách.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

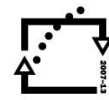
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní principy uživatelského prostředí pro práci s elektronickou verzí učební opory

P. Lukáš Šenk představil účastníkům semináře elektronickou verzi učební opory „Výuka k různosti“, seznámil je s přístupem a se způsobem práce s touto elektronickou verzí. Dále informoval, jakým způsobem byla elektronická verze učební opory zpracovávána (seznámil účastníky semináře s grafickým prostředím elektronické verze).

Diskuse:

V rámci představení elektronické verze učební opory byly diskutovány technické parametry pro přehrávání. Někteří z účastníků měli problém se spuštěním elektronické verze. Během diskuse byly zodpovídány následující otázky:

- zda je možné zapracovat do elektronické verze technický prvek – krok „ZPĚT“ pro lepší práci s textem mezi jednotlivými kapitolami.
- zda je možné přidat nabídku instalace produktu Adobe Flash Player ve verzi pro bezproblémové přehrávání a práci s učební oporou.

Závěr: Nabídka instalace produktu ADOBE FLASH PLAYER bude zapracována do el. verze.

Zodpovídá: CVIV (L. Šenk)

Termín: 15. 12. 2011

Stručné seznámení účastníků s obsahem elektronické verze učební opory „Výuka k různosti“

P. Löffelmann představil obsah elektronické verze učební opory „Výuka k různosti“. Účastníci byli také obeznámeni o momentálně chybějících záložkách na horní liště, a to záložce „Seznam videí“ a záložce „Tisková verze – PDF.“. Následně byly účastníkům semináře vzneseny následující otázky k diskusi:

- a) zda vyhovuje návrh struktury (složení) hlavního menu elektronické verze?
- b) zda uvádět „Klíčová slova“ v textových materiálech ve verzi pro žáky.
- c) jakým způsobem zobrazovat „Výčet chyb“ u modelových situací (zda chyby zobrazovat po jedné nebo zobrazit všechny chyby na jednou), možnost přehrání chybného jednání.
- d) zástupcem pilotní školy bylo navrženo, zda je možné k jednotlivým audiosekvencím uvést časovou stopáž.
- e) jakým způsobem budou označovány odstavce „Cíl“, „Klíčová slova“, „K zapamatování“, „Metodický vstup“, „Vtip“ apod. (tzv. piktogramy) – zda ponechat stávající verzi (piktogram + popis) nebo zda uvést jen piktogram a nakonec seznam těchto piktogramů s vysvětlivkami.
- f) byla navržena změna v malém horním menu – posunutí záložky „O Projektu“ na konec menu (vpravo).

Závěry:

Ad a) Ano, návrh struktury hlavního menu el. verze vyhovuje.

Ad b) Závěry k tomuto bodu vyplynou z pilotního ověřování na partnerských školách.

Ad c) Chyby budou zobrazeny postupně po jedné, u jednotlivých screenshotů bude přidána funkce pro spuštění videa („přehrát chybu“ nebo přehrání klikem na screenshot) v místě, kde se začne odvíjet chybné jednání a bude přehráváno tak dlouho, dokud ho uživatel nezastaví. Nově navržené softwarové řešení bude do 15. 12. 2011 pilotně ověřeno příjemcem dotace (CVIV) a v případě, že nedojde ke komplikacím v ovládání a funkčnosti DVD, bude zapracováno do učební opory. V opačném případě navrhované softwarové řešení nebude uplatněno.

Zodpovídá: CVIV (L. Šenk, P. Löffelmann)

Termín: 15. 12. 2011

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ad d) U audiovizuálních částí (modelové situace a příklady dobré praxe) bude přidána informace o časové stopáži jednotlivých videí.

Zodpovídá: CVIV (L. Šenk, P. Löffelmann)

Termín: 15. 12. 2011

Ad e) Hlasováním všech účastníků v té chvíli přítomných na semináři bylo rozhodnuto, že budou uváděny vždy jen piktogramy. Následně na závěr 2. dne došlo k dodatečnému hlasování zástupců hostitelské školy SŠ F. D. Roosevelta a diskusi s dalšími pedagogy a tímto dodatečným hlasováním bylo schváleno, že **zůstanou zachovány piktogramy vč. popisu**. Pouze u „DV“ se popis rozšíří na „Možnost využití dramatické výchovy“.

Zodpovídá: CVIV (L. Šenk)

Termín: 15. 12. 2011

Ad f) Záložka „O Projektu“, která je uveřejněna v „malém horním menu“, bude posunuta na poslední místo (vpravo) a do této záložky bude doplněn seznam partnerů.

Zodpovídá: CVIV (L. Šenk)

Termín: 15. 12. 2011

Během ověřovacího procesu budou učitelům, kteří budou ověřovat učební oporu v praxi, k dispozici praktické rady a návody, které jim mohou pomoci při řešení technických problémů (HELPLINE). Učitelé budou mít možnost zasílat dotazy k technickým problémům přímo p. Šenkovi na e-mailovou adresu lukas.senk@free-art.cz, v krajním případě jej kontaktovat na čísle 608 565 142.

Všemi účastníky bylo odsouhlaseno následující grafické a obsahové zpracování el. verze učební opory „Výuka k různosti“:

- vyhovuje ovládání elektronické verze (vč. členění 3 tlačítek volby „STANDARDNÍ“, „ZRAKOVÉ POSTIŽENÍ“, „SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ“ a struktura hlavního menu);
- vyhovuje forma zařazení videosekvencí (Zásady komunikace a pomoci, Modelové situace a Příklady dobré praxe) do el. verze;
- vyhovuje způsob ovládání elektronické verze;
- vyhovuje způsob členění „učitel – žák“;
- vyhovuje způsob ovládání modelových situací vč. upraveného ovládání výčtu chyb.

Prezentace přílohy učební opory „Výuka k různosti“ s názvem „Možnosti uplatnění dramatické výchovy a divadla ve výchově v kontextu tématu Výuka k různosti“

P. Broulíková stručně charakterizovala a popsala obsah a formu zpracování přílohy učební opory „Výuka k různosti“ s názvem „Možnosti uplatnění dramatické výchovy...“. Dále představila účastníkům semináře lektory, kteří následně vedli workshop výchovné dramatiky, který se konal 2. 12. 2011.

Dále byli účastníci semináře informováni o programu a průběhu workshopu, který se konal v pátek.

Prezentace přílohy učební opory „Výuka k různosti“ s názvem „Propojenost Výuky k různosti s RVP jednotlivých druhů škol“

p. Hušek a p. Koubek společně prezentovali postup při zpracovávání metodiky a vysvětlili základní cíle při jejím zpracovávání. Dále byli účastníci semináře seznámeni s přílohou „Propojenost Výuky k různosti s RVP...“. Účastníkům semináře byly v tomto materiálu navrženy způsoby (možnosti), jak mohou učitelé pilotních škol s učební oporou „Výuka k různosti“ pracovat (v návaznosti na propojenost s ŠVP).

Seznámení s grafickým zpracováním tištěné verze učební opory „Výuka k různosti“

Na semináři byly příjemcem dotace představeny dvě makety (pracovní verze) tištěné verze učební opory, které byly předvedeny účastníkům semináře. Prezentovaná forma tištěné verze (makety) byla účastníky semináře odsouhlasena jak po obsahové, tak po formální stránce bez připomínek.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokyny pro ověřování učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce pilotních škol

Koordinátor projektu p. Sokolovský spolu s finanční manažerkou projektu pí. Dulaiovou informovali zástupce pilotních ověřovacích škol o formálních a finančních náležitostech při ověřování učební opory „Výuka k různosti“ v praxi. Pokyny pro ověřování učební opory ve výuce pilotních škol tvoří přílohu č. 3, tohoto zápisu.

Dále bylo mezi příjemcem a zástupci pilotních ověřovacích škol odsouhlaseno následující:

- všem zástupcům pilotních ověřovacích škol bude rozeslán informativní e-mail, který bude obsahovat informace o čerpání finančních prostředků v návaznosti na samotné pilotní ověřování učební opory „Výuka k různosti“ v praxi škol;
Zodpovídá: CVIV (T. Sokolovský)
Termín: 15. 12. 2011
- před zahájením pilotního ověřování budou všem zástupcům pilotních ověřovacích škol rozeslány pracovní verze jak tištěné, tak i elektronické učební opory „Výuka k různosti“;
Zodpovídá: CVIV (M. Brinzíková)
Termín: 19. 12. 2011
- příjemce vypracuje jednoduchý formulář pro ověřování učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce pilotních škol, dotazy ve formuláři budou sloužit ke zjištění, zda vyhovuje forma a obsah zpracování učební opory. Na tyto otázky budou odpovídat učitelé, kteří učební oporu ověří v praxi škol. Na základě výsledku tohoto dotazníku bude probíhat konečná úprava a dopracování finální verze učební opory „Výuka k různosti“.
Zodpovídá: CVIV (T. Sokolovský, P. Löffelmann)
Termín: 19. 12. 2011
- všemi účastníky semináře byl odsouhlasen termín pro ověřování učební opory na pilotních školách, a to **od 2. 1. 2012 do 29. 2. 2012**.
- všemi účastníky semináře byl odsouhlasen termín semináře pro vyhodnocení výsledků ověřování učební opory na pilotních školách (**2. polovina března 2012**).

V pátek, tj. 2. 12. 2011 proběhla prohlídka prostor Střední školy F. D. Roosevelta. Po prohlídce následoval workshop – ukázka využití Dramatické výchovy ve Výuce k různosti. Průběh tohoto workshopu byl zároveň natáčen vítězem výběrového řízení a tento natočený workshop bude součástí finální verze učební opory „Výuka k různosti“.

Fotografie ze semináře

Informace z tří denního hodnotícího semináře ověřování učební opory „Výuka k různosti“, uskutečněného v březnu 2012 ve Valašském Meziříčí

Zápis z hodnotícího semináře ověřování učební opory „Výuka k různosti“ v rámci projektu

„Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“

registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK

konaného ve dnech 21. 3. – 23. 3. 2012

místo konání: Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve
Valašském Meziříčí, Vsetínská 454/53, 757 01 Valašské Meziříčí, Kaple, 3. patro

Semináře se zúčastnili:

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s.r.o., Ostrava

Tomáš Sokolovský
Pavel Löffelmann
Lenka Dulaiová
Martina Brinzíková
Lukáš Šenk
Hana Brožová
Stanislava Rychtářová

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR/Národní ústav pro vzdělávání Praha

Tomáš Hušek
Petr Koubek
Lucie Kuchťáková
Jitka Lišková
Šárka Žežulková

Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené/MŠ a ZŠ pro tělesně postižené, Brno, Kociánka

Martina Lukšová
Jana Malivánková
Jana Kučerová

Janáčkova akademie múzických umění v Brně

Veronika Broulíková
Michaela Kosiecová

Cyrlometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově

Barbora Gambová
Pavel Polcr

Střední škola teleinformatiky, Ostrava

Miroslava Jezerská
Dagmar Szpandrzyková
Lenka Votýpková

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava

Hana Netková
Adam Kosniovský

Gymnázium Ladislava Jaroše, Holešov

Kateřina Slezáková
Andrea Sousedíková

Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí

Mojmír Fišr
Martina Máckowiaková
Jana Gajdošová

Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň

Marcela Kulíšková
Libuše Ježková Smetanová

Střední zdravotnická škola, Beroun

Marie Rybková

Základní škola a Mateřská škola Tábor, náměstí Mikuláše z Husi

Markéta Abazidová

Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí

Stanislav Zálešák

Základní škola Chlumeck nad Cidlinou

Marie Horynová
Milena Komárková

Základní škola Prachatice

Alena Nachlingerová

A) ÚVOD

Úvodním slovem ředitele MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, Mgr. Antonínem Lieblem, byli přivítáni všichni účastníci semináře.

Koordinátor projektu, Ing. Tomáš Sokolovský, CSc., následně vytyčil cíl semináře a shrnul celý jeho program. Dále seznámil účastníky semináře s faktografickými závěry z ověřování na pilotních školách, s uskutečněnými hospitacemi na všech ověřovacích školách, s požadavky a možnostmi šíření učební opory i na nepilotních školách, seznámil přítomné s plánovanou konferencí s pracovním názvem „Výuka k různosti na školách v ČR“, *podtitul: inkluze v praxi*.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

B) ZÁVĚRY Z DISKUSE A VYSTOUPENÍ JEDNOTLIVÝCH ŠKOL:

- 1) Celkově byla učební opora všemi účastníky semináře hodnocena jako velmi dobře zpracovaná, přehledná, uživatelsky přívětivá a obsahově přínosná.
- 2) Všichni přítomní učitelé se shodli, že téma výuky k různosti bylo žáky přijímáno se zájmem. V řadě případů větším, než realizátoři projektu předpokládali. Mladí lidé se o problematiku osob se zdravotním postižením zajímají. Obecně mají snahu pomáhat, ale nevědí přesně jak. Proto téma Výuky k různosti přijali s porozuměním a zájmem. Na několika školách se žáci do výuky zapojili tak aktivně, že chtěli pokračovat i po skončení vyučovací hodiny o přestávce.
- 3) V některých prezentacích pilotních škol bylo zmíněno, že Modelové situace jsou vhodné pro mladší žáky a Příklady dobré praxe pro starší. Z následné diskuse vyplynulo, že nezáleží na věku, ale na konkrétních žácích a na učiteli je, aby vybral pro žáky vhodnou část výukové opory.
- 4) Dramatická výchova (DV) byla uplatněna v menší míře (40%), přestože pro výuku dané problematiky je vhodná. Do metodiky byla dramatická výchova zařazena s cílem učitele motivovat k uplatňování prvků dramatické výchovy ve výuce a poskytnout náměty pro její realizaci. Tento cíl byl splněn, mnohé učitele daná příloha motivovala. Tam, kde učitelé vytvořili vhodné podmínky a DV aplikovali, setkala se u žáků s velmi kladným ohlasem. Velmi zajímavé byly ukázky využití DV u žáků s tělesným a mentálním postižením na ZŠ Kociánka v Brně. Ne každý učitel je však bez hlubšího osvojení této metody schopen jejího uplatnění ve výuce. Problémem může být i příliš početná třída. Dramatickou výchovu nelze také aplikovat na všechny části a témata výukové opory, které byly na školách ověřovány.
- 5) Výuková opora byla téměř výhradně na pilotních školách ověřována v rámci stávajících vzdělávacích oborů, předmětů, formou klasické vyučovací hodiny v rozsahu 45 minut. Ojedinele bylo využito možnosti změny organizace výuky, např. společenskovední seminář, projektové vyučování, kurz. Přitom právě tyto formy výuky jsou pro dané téma velmi vhodné a umožňují intenzivnější zapojení žáků do výuky.
- 6) S předcházejícím bodem koresponduje i fakt, že vyučující při ověřování dospěli jednoznačně k závěru, že výukových cílů lze dosáhnout mnohem efektivněji v menší skupině žáků. Je tedy dobré využít alternativních forem výuky a početnější třídy rozdělit na dvě části (skupiny).
- 7) Při ověřování výukové opory byly využity obě verze, tištěná i elektronická. Ve značné míře byly využívány AV části – Modelové situace, Příklady dobré praxe. Jsou to části, které žáky zaujaly, bavily. Je však nutno si uvědomovat, že k dosažení stanovených cílů je třeba ve výuce uplatňovat výukovou oporu systematicky a komplexně, tedy i ty části, které nejsou pro žáky tolik poutavé, ale z hlediska rozvoje jejich kompetencí důležité.
- 8) Na základě zkušenosti řady ověřujících učitelů lze obecně doporučit, aby si každý učitel k probírané látce vytvořil vlastní pracovní listy odpovídající úrovni žáků, času, který může dané problematice věnovat a hloubce odbornosti, se kterou bude téma probírat. Učební opora skýtá učitelům dostatek informací pro vytvoření takových pracovních listů.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- 9) Jedním ze závěrů diskuse bylo doporučení věnovat ve výuce více pozornosti kapitole Rub a líc. Zejména na školách pro žáky se zdravotním postižením. Zajímavý příklad uvedla ZŠ pro žáky se zrakovým postižením a vadami řeči z Plzně, kde tuto kapitolu využili v rámci výuky čtení s porozuměním.
- 10) Vyučující ověřování realizovali beze změny ŠVP, kterou tím pádem nepovažují za nutnou. To, že lze výukovou oporu realizovat beze změny ŠVP je pozitivní především pro bezproblémové rozšíření a používání výukové opory na mnoha, především nepilotních školách. Pokud však má být využito celkového potenciálu výukové opory a dosáhnout bezproblémové trvalé udržitelnosti učební opory ve výuce pilotních škol s cílem, aby výuka probíhala systematicky a efektivně, je úprava ŠVP žádoucí. Tato změna by se měla týkat především zařazení výstupů projektu jako učiva sloužícího k dosahování příslušných očekávaných výstupů, dále by se měla změna ŠVP týkat částí spojených s organizací výuky, tak aby mohla být výuka realizována např. formou bloků více hodin, projektově apod. Zároveň je potřebné, aby inovace resp. doplnění ŠVP pilotních škol bylo provedeno s minimální administrativní náročností.
- 11) Na semináři byla představena nová verze elektronické učební opory, obsahující nové ovládací prvky: Podrobný seznam kapitol a podkapitol celé učební opory s možností přímé volby, identifikaci kapitoly, která je právě otevřena a možnost skoků zpět a vpřed. Předvedené úpravy byly přítomnými učiteli pilotních škol jednomyslně schváleny.
- 12) Bylo by vhodné zvážit realizaci školení (workshopů) učitelů z oblastí jednotlivých druhů zdravotních postižení. Takové školení by učitelům pomohlo lépe a kvalifikovaněji realizovat výuku, než pouhé nastudování výukové opory.
- 13) Byla navržena možnost prezentovat své zkušenosti z ověřování, uplatnění učební opory ve výuce apod. formou článků nebo zavedení diskusního fóra na webovém portále MŠMT www.rvp.cz, což by mohlo výrazně přispět k šíření učební opory na další nepilotní školy (v této návaznosti byl účastníkům semináře tento portál předveden s ukázkou, jak lze na tento portál vkládat příspěvky).

C) TERMÍNY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁVĚRŮ SEMINÁŘE:

- 1) Všichni zástupci jednotlivých ověřovacích škol, kteří prezentovali své zkušenosti s ověřováním učební opory „Výuka k různosti“ ve výuce, zašlou své prezentace na emailovou adresu brinzikova@free-art.cz nebo dulaiova@free-art.cz a zároveň tyto prezentace uveřejní na webových stránkách své školy.
Termín:
Zaslání prezentace – **27. 3. 2012**
Uveřejnění prezentace na webových stránkách školy – **13. 4. 2012**
- 2) Zástupci jednotlivých ověřovacích škol projednají zařazení učební opory do ŠVP s ředitelem dané školy a vyjádří se k tomuto bodu nejpozději do **30. 4. 2012**.
- 3) Každému lektorovi (pilotnímu učiteli), který učební oporu ověřoval ve výuce na své škole a následně provedl vyhodnocení ověřování, bude zaslán „Certifikát lektora dalšího vzdělávání učitelů v oblasti výuky k různosti“.
Zodpovídá: **CVIV Ostrava**
Termín: **20. 4. 2012**
- 4) Pilotní učitelé, kteří doposud neprovedli školení dalších 5-ti nepilotních učitelů (za každého pilotního učitele 5 nepilotních učitelů, celkem 10 nepilotních učitelů za školu), tak učiní nejpozději do **20. 4. 2012**.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- 5) Každý pilotní učitel z pilotní školy (certifikovaný lektor) provede další proškolení lektorů (5 již proškolených nepilotních učitelů) nejpozději do **15. 5. 2012**, kteří budou následně ověřovat učební oporu ve výuce na svých nepilotních školách. Ověřování učební opory na nepilotních školách proběhne nejpozději do **15. 6. 2012**. Každý takto dále zapojený učitel vyplní o průběhu ověřování ve své výuce Hodnotící formulář (stejný, jaký vyplňovali učitelé pilotních škol).
- 6) Při jakémkoliv šíření a propagaci projektu a učební opory „Výuka k různosti“ jednotlivými partnery (např. uveřejnění článku či prezentace na stránkách školy, na webovém portálu www.rvp.cz, apod.) je zapotřebí o tomto příspěvku informovat příjemce dotace na e-mailové adrese brinzikova@free-art.cz nebo dulaiova@free-art.cz.
Termín: průběžně
- 7) Do elektronické verze učební opory „Výuka k různosti“ bude zapracována funkce viditelné stopáže při přehrávání jednotlivých videosekvencí a dále bude přidána funkce uzavření okna pro video křížkem v pravém horním rohu. Současné tlačítko „Zavřít video“ zůstane zachováno, Video tedy bude možno zavřít dvěma způsoby.
Zodpovídá: MgA. Lukáš Šenk
Termín: 15. 5. 2012

Mgr. Tomáš Hušek
Ing. Pavel Löffelmann
Ing. Tomáš Sokolovský, CSc.

Fotografie ze semináře

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České
republiky.

© Centrum vizualizace
a interaktivity vzdělávání, s. r. o.,
Ostrava

Informace o účasti koordinátora projektu na semináři s názvem „Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK“, který byl realizován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Dne 29. 3. 2012 se koordinátor projektu zúčastnil semináře s názvem „Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK“, který byl pořádán Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Smyslem tohoto semináře bylo poskytnout realizátorům projektů I Po prostor pro výměnu zkušeností s realizací projektů a prezentaci dosažených výsledků. Semináře se zúčastnilo celkem 8 příjemců dotace, kteří prezentovali své zkušenosti s realizací projektů.

Prezentace, se kterou vystoupil koordinátor projektu na výše uvedeném semináři.

<h2 style="text-align: center;">Prezentace výsledků projektu</h2> <p>Název projektu: „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“</p> <p>Zkrácený název projektu: „Výuka k různosti“</p> <p>registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110</p> <p>Operační program : Vzdělávání pro konkurenceschopnost</p> <p>Příjemce podpory: Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, Ostrava</p> <p>Koordinátor projektu: Tomáš Sokolovský</p> <div style="text-align: center;"> <p>INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ</p> </div>	<h2 style="text-align: center;">Partneři projektu</h2> <ul style="list-style-type: none"> - Národní ústav pro vzdělávání Praha - Národní rada osob se zdravotním postižením Praha - Unie neslyšících Brno - Tyflo servis Praha - Janáčkova akademie múzických umění Brno - Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých Praha - Střední škola F.D.Roosevelta pro tělesně postižené Brno - Mateřská škola a základní škola pro tělesně postižené Kociánka, Brno - Cyrilometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově - Střední škola teleinformatiky Ostrava - Základní škola Prachatice - Sportovní gymnázium D. a E. Zátokových Ostrava - Gymnázium Ladislava Jaroše Holešov - MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené Valašské Meziříčí - Škola pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň - Střední zdravotnická škola Beroun - Základní škola a mateřská škola Tábor - Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí - Základní škola Chlumec nad Cidlinou <div style="text-align: center;"> <p>INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ</p> </div>
<h2 style="text-align: center;">Cíl projektu</h2> <p>Cílem projektu je přispět k eliminaci xenofobie (obavy z neznámého) dětí a žáků při komunikaci se světem zdravotně postižených (OZP).</p> <p>Současně projekt pomůže žákům se speciálními vzdělávacími potřebami lépe se orientovat ve svém vztahu k majoritní společnosti v kontextu jejich handicapu.</p> <p>Projekt je zaměřen na vytvoření učebních opor potřebných k výuce různosti v oblasti problematiky menšin, především menšiny OZP, protože menšina OZP je nejpočetnější menšinou ČR (1,015 milionu osob, což je 9,9% populace ČR). Výstupní produkt nabídne informaci o problematice soužití s lidmi, kteří se od většinové společnosti nějak liší i základní principy zdůrazňující skutečnost, že odlišnost lidí nemusí být problémem, ale východiskem resp. výzvou. Cílem projektu je podpořit výuku k různosti jako součásti multikulturní výchovy a prevence proti xenofobii.</p> <div style="text-align: center;"> <p>INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ</p> </div>	<h2 style="text-align: center;">Cílová skupina projektu</h2> <ul style="list-style-type: none"> • žáci se speciálními vzdělávacími potřebami; • žáci běžných základních a středních škol, gymnázií z regionů mimo území hl. města Prahy; • učitelé základních a středních škol, gymnázií a speciálních škol z regionů mimo území hl. města Prahy. <div style="text-align: center;"> <p>INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ</p> </div>

Popis klíčových aktivit projektu vč. výstupů

KA 1

Vytvoření učební opory „Výuka k různosti“ s velkou mírou interaktivity a audiovizuálních prvků, která bude poskytovat prostor pro individuální rozvíjení jednotlivých témat jak samotnými žáky, tak i jejich učiteli.

Výstupy KA 1:

Originální výukové materiály:

- Nejsme všichni stejní..., a to je dobře;
- OZP, majoritní společnost, diverzita“;
- Zásady správné komunikace s OZP vč. model. situací;
- Příklady dobré praxe.

5

Popis klíčových aktivit projektu vč. výstupů

KA 2

Vytvoření metodické příručky „Metodika a jak ji používat“, jak materiály, vytvořené v rámci KA 1 využívat v pedagogické praxi. Metodika tvoří nedílný celek spolu s učební oporou „Výuka k různosti“.

Vzorový workshop, na kterém se učitelé prakticky seznámí s prvky dramatické výchovy a výuky formou vlastního prožitku.

Výstupy KA 2:

- Metodická příručka „Metodika a jak ji používat“;
- Vzorový workshop s prvky dramatické výchovy.

6

Popis klíčových aktivit projektu vč. výstupů

KA 3

Pilotní spuštění systému vzdělávání učitelů jako subjektu zprostředkujícího aplikaci výstupního výukového produktu prostřednictvím seminářů, kurzů a workshopů.

Výstupy KA 3:

- semináře pro učitele zapojené do projektu;
- vyhodnocení poznatků z ověřovacího procesu;
- semináře pro učitele, kteří o danou problematiku projeví zájem;
- školení lektorů pro pilotní kurzy i následné kurzy po skončení projektu.

7

Popis klíčových aktivit projektu vč. výstupů

KA 4

Informační podpora projektu o realizaci a posléze o výstupech projektu.

Výstupy KA 4:

- konference a semináře pro pedagogy;
- publikované články o aktivitách a výstupech projektu v odborných časopisech a tisku;
- elektronický zpravodaj;
- informace o realizaci projektu prostřednictvím webových stránek projektu, na portále www.rvp.cz, ve veřejnoprávních médiích;
- spolupráce s krajskými úřady;
- direct mail na vedení základních a středních škol s nabídkou kurzů pro učitele;
- besedy se žáky;
- placená reklamní kampaň v ČT a dalších vybraných sděl. prostředcích.

8

Prezentace dosažených výsledků

Základní výstupy:

- 1) Učební opora „Výuka k různosti“ v tištěné verzi
- 2) Učební opora „Výuka k různosti“ v elektronické verzi
- 3) Ověření vyrobených výstupů projektu v pedagogické praxi pilotních i nepilotních škol;
- 4) Proškolení lektorů ve využívání učební opory „Výuka k různosti“.

9

Základní faktografie ověřování učební opory

• ověřovací období	leden - březen 2012
• počet škol, kde proběhlo ověřování	14
• počet učitelů, realizujících ověřování	33
• počet žáků, účastníků se ověřování dle seznamu z třídních knih	1450
• počet předmětů, vzdělávacích oblastí, průřezových témat, ve kterých byla využita učební opora	23
• počet tříd, ve kterých se ověřování učební opory provádělo	84
• celkový počet hospitací	17
• celkový počet hospitujících	5

10

Základní faktografie ověřování

• výčet názvů předmětů, ve kterých ověřování probíhalo

- občanská výchova (nauka)
- společenské vědy
- výchova ke zdraví
- hudební výchova
- výtvarná výchova
- přírodopis
- ošetřovatelství
- rodinná a zdravotní výchova
- pečovatelské
- úvod do světa práce
- pracovní činnosti
- teorie sportovní přípravy
- výchova k občanství
- český jazyk a literatura
- tělesná výchova
- dějepis
- společenskovední seminář
- křesťanská a etická výchova
- zdravotní a spol. výchova
- základy společenských věd
- psychologie a komunikace
- literární výchova
- beseda v rámci prevence soc. patologických jevů

11

Základní faktografie ověřování v jednotlivých předmětech podle typů škol

Občanská výchova (nauka)		3 SS	2 G	4 SPŠ
Výchova k občanství	3 ZS		1 G	
Společenské vědy			1 G	
Český jazyk a literatura	1 ZS		1 G	2 SPŠ
Literární výchova	1 ZS			
Výchova ke zdraví	2 ZS	1 SS		2 SPŠ
Tělesná výchova				1 SPŠ
Hudební výchova				1 SPŠ
Dějepis			1 G	1 SPŠ
Výtvarná výchova				1 SPŠ
Společenskovední seminář		1 SS		
Přírodopis	1 ZS			
Křesťanská a etická výchova			1 G	
Ošetřovatelství		1 SS		
Zdravotní a společenská výchova				1 SPŠ
Rodinná a zdravotní výchova				1 SPŠ
Základy společenských věd			1 G	
Pečovatelské		1 SS		
Psychologie a komunikace		1 SS		
Úvod do světa práce		1 SS		
Beseda v rámci prevence soc.patolog. jevů		1 SS		
Pracovní činnosti	1 ZS			
Teorie sportovní přípravy			1 G	

12

Základní faktografie další šíření učební opory

- dopisem předsedy NRZP ČR, p. Václavem Krásou osloveno všech 14 hejtmanů ČR;
- k dnešnímu dni reakce ze 3 krajských úřadů (Středočeský, Zlínský, Karlovarský);
- 25. 9. 2012 konference „Výuka k různosti na školách v ČR“, podtitul: *inkluze v praxi*; v Praze, pod záštitou předsedy vlády ČR, primátora hl. města Prahy, příp. ministra školství;
- účast zástupců pilotních škol v jednotlivých workshopech dle typů škol;
- šíření informací o učební opoře prostřednictvím webových stránek škol příp. školních časopisů;
- posouzení možností další spolupráce s učiteli pilotních škol při šíření učební opory mezi nepilotními učiteli pilotních i nepilotních škol (podstatná změna projektu);
- vydání certifikátů;
- příp. doplnění ŠVP.

13

Pozitivní a negativní zkušenosti

Pozitivní zkušenosti:

- zájem učitelů i žáků o obsah i formu učební opory „Výuka k různosti“;
- překročení počtu učitelů a žáků, stanovených indikátory;
- přínos pro cílovou skupinu žáků získáním kompetencí osvojením si znalostí, dovedností a postojů, jak se v praktickém životě i po ukončení školní docházky mají k menšinám, především pak k OZP, chovat, jak s nimi komunikovat a spolupracovat;
- přínos pro cílovou skupinu učitelů získáním komplexních metodických materiálů pro výuku k různosti vč. interaktivního vedení vyučovacích hodin.

Negativní zkušenosti:

- vysoká cena tištěné učební opory, která omezuje masové šíření do výuky nepilotních škol;
- počítačová gramotnost učitelů při používání elektronické verze učební opory a požadavky na rychlost, paměť a softwarové vybavení PC (Media Flash Player, verze 11 a vyšší).

14

Děkuji za pozornost

Tomáš Sokolovský
koordinátor projektu „Výuka k různosti“
Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s.r.o., Ostrava
Tel.: + 420 596 244 502, 602 795 481
sokolovskyy@free-art.cz

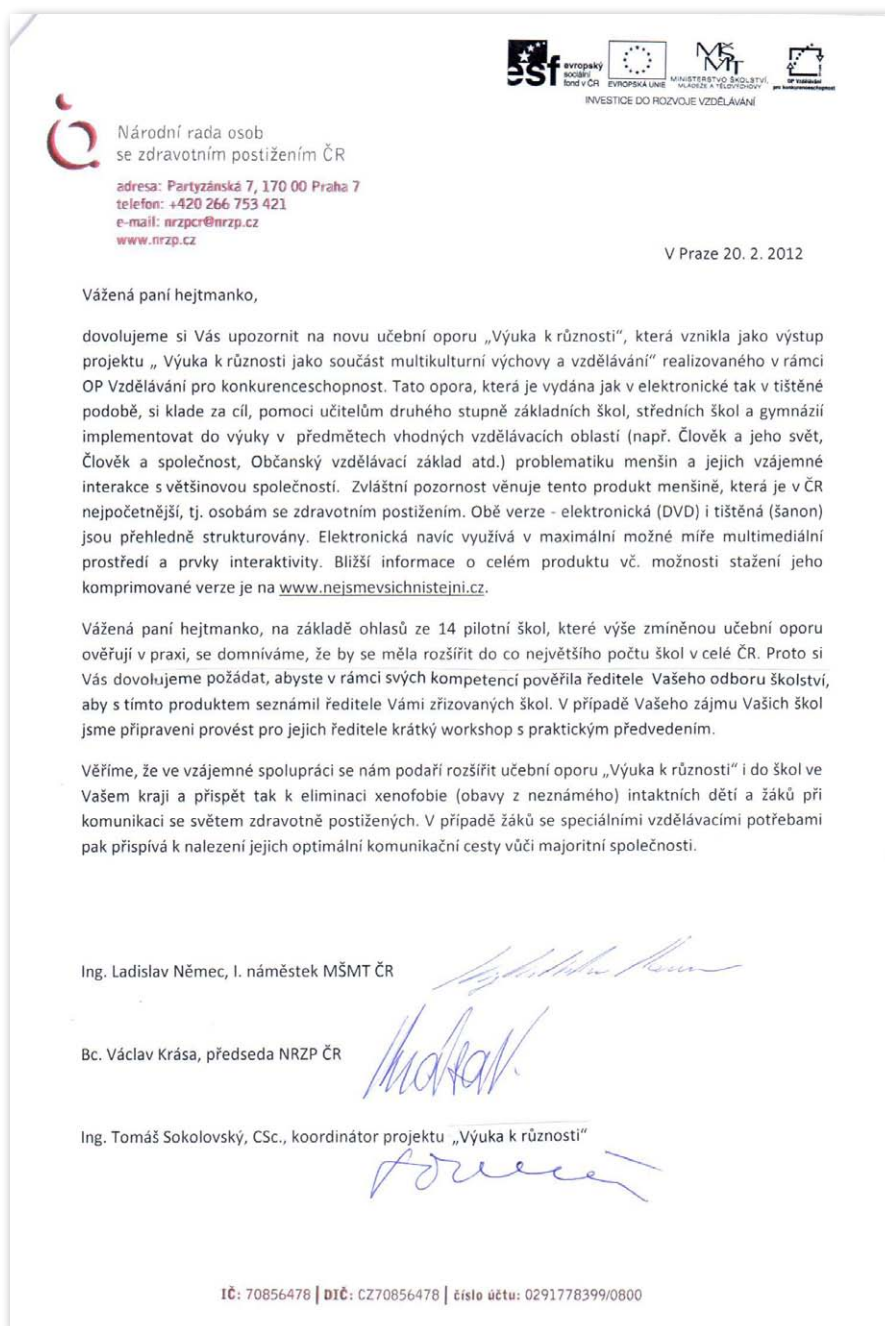
www.nejsmevsichnistejni.cz

15

Oslovení hejtmanů všech 14-ti krajů ČR s cílem spolupráce s odbory školství krajských úřadů při šíření projektových výstupů na školy jimi zřizované

Dopisem předsedy NRZP ČR, p. Václavem Krásou bylo během měsíce února osloveno všech 14 hejtmanů České republiky. Cílem tohoto dopisu bylo informovat hejtmany o vytvořeném produktu - učební opoře „Výuka k různosti“ a rozšířit ji do co největšího počtu škol v České republice. Součástí tohoto dopisu byla také žádost o seznámení ředitelů škol zřizovaných krajem s touto učební oporou a nabídka možné spolupráce. Současně byl k tomuto dopisu přiložen také informační leták o projektu (viz strana 31 a 32).

Výuka k různosti

učební opora pro 2. stupeň základních škol, gymnázia a střední odborné školy, vč. škol speciálních

DIVERZITA = různost, rozmanitost, různorodost, pestrost, odlišnost. Ve společenském kontextu znamená diverzita plně rovnoprávné postavení menšin ve většinové společnosti.

Menšiny

- Přinášejí do naší společnosti nové hodnoty, novou kvalitu.
- Pokud jsou jim vytvořeny odpovídající podmínky, stávají se plnohodnotnými členy společnosti, kterou obohacují v oblasti pracovní, společenské, kulturní i sociální.

Projekt Výuka k různosti

- Je zaměřen na implementaci problematiky menšin do výuky na **2. st. základních škol, středních školách a gymnáziích a zároveň ve speciálních školách pro žáky s různými druhy zdravotního postižení.**

Osoby se zdravotním postižením

- Zvláštní důraz je v rámci projektu kladen na menšinu v ČR nejpočetnější: **osoby se zdravotním postižením.**

Výstupy projektu

- Hlavním výstupem projektu „Výuka k různosti“ je unikátní **učební opora ve formě multimediálního interaktivního DVD i v „klasické“ tištěné podobě**, která zaplňuje stávající mezeru v oblasti vzdělávacích produktů pro inkluzivní vzdělávání.

Proč zavádět výuku k různosti na školách?

- Mládež ve školním věku:
 - 1) není zatížena předsudky a stereotypy
 - 2) je v principu mnohem tolerantnější než dospělá populace
 - 3) je otevřena novým informacím, novým pohledům na svět a společnost
 - 4) co se člověk naučí v mládí, pamatuje si vesměs po celý život
- Učební opora „Výuka k různosti“ byla prakticky ověřena ve výuce 14 pilotních škol.

Doporučujeme tento produkt i pozornosti pedagogů vašeho kraje. Pokud o něj projeví zájem, je možno zorganizovat ve vašem kraji seminář, který učitele s touto učební oporou podrobně seznámí.

Více informací na www.nejsmevsichnistejni.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Stručný obsah učební opory „Výuka k různosti“

METODIKA

- Využití učební opory „Výuka k různosti“ v rámci počátečního vzdělávání

DIVERZITA – OBECNÁ ČÁST

- Nejsme všichni stejní..., a to je dobře
- Osoby se zdravotním postižením
- Rub a líc

NEJČASTĚJŠÍ DRUHY POSTIŽENÍ

- Sluchové postižení
 - Základní informace
 - Rozšířené informace
 - Zásady komunikace a pomoci
- Tělesné postižení
 - Základní informace
 - Rozšířené informace
 - Zásady komunikace a pomoci
- Zrakové postižení
 - Základní informace
 - Rozšířené informace
 - Zásady komunikace a pomoci
- Mentální postižení
- Narušená komunikační schopnost

MODELOVÉ SITUACE

- Celkem 30 modelových situací pro sluchové, tělesné a zrakové postižení

ŽIVOT S HANDICAPEM

- Filmové dokumenty o osobách se zdravotním postižením – příklady dobré praxe (celkem 12 filmových příběhů o lidech se sluchovým, tělesným a zrakovým postižením)

PŘÍLOHY

- Možnosti uplatnění DRAMATICKÉ VÝCHOVY a divadla ve výchově v kontextu tématu výuka k různosti
- PROPOJENOST výuky k různosti s RVP jednotlivých druhů škol

Kontaktní údaje:

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, Ostrava
Tomáš Sokolovský, tel./fax: 596 244 502, sokolovsky@free-art.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Informace o připravované konferenci s názvem „Výuka k různosti na školách v ČR“, podtitul: inkluze v praxi

V návaznosti na klíčovou aktivitu č. 4 projektu „Výuka k různosti“ rozhodlo projektové partnerství o konání konference „Výuka k různosti na školách v ČR“, *podtitul: inkluze v praxi*.

Konference se uskuteční dne 25. září 2012 v Primátorské rezidenci hl. m. Prahy pod záštitou premiéra České republiky, RNDr. Petra Nečase a primátora hl. města Prahy doc. MUDr. Bohuslava Svobody, CSc.

Cílem konference je prezentovat výstupy projektu ESF, poskytnout přítomným „praktické“ informace, ukázky, zkušenosti – rady – pro vzdělávání dětí s různého prostředí, dětí intaktních i dětí s různými zdravotními postiženími – na různých typech škol. Konference sestává z úvodního (obecného) bloku a dále prakticky orientovaných sekcí zahrnujících dílčí problematiku (v některých případech až podoby workshopu).

Přípravný výbor konference tvoří kolegyně a kolegové: Jitka Lišková, Bc. Šárka Žežulková (obě NRZP ČR) Mgr. Tomáš Hušek, Bc. Václav Krása (oba NRZP ČR), doc. Mgr. et. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D. (PdF Univerzita Palackého Olomouc), Ing. Karel Rychtář (AZZP ČR), Ing. Tomáš Sokolovský, CSc. (CVIV).

Odborný garant konference: doc. Mgr. et. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Organizační garant konference: Bc. Václav Krása

Všechny zájemce o implementaci „Výuky k různosti“ na školách všech stupňů srdečně zveme.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POZVÁNKA

Rozvojové partnerství projektu OP VK „Výuka k různosti“ a přípravný výbor konference si Vás dovoluji pozvat na konferenci

„Výuka k různosti na školách v ČR“ podtitul: inkluze v praxi

Záštitu nad konferencí přezvali:

předseda vlády České republiky RNDr. Petr Nečas
primátor hlavního města Prahy Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc.

Místo konání:

Konferenční sál Rezidence primátora hlavního města Prahy
Mariánské náměstí 1, Praha 1

Termín konání:

25. září 2012, od 9,00 hod.

Registrace účastníků on-line na adrese: www.nejsmevsichnistejni.cz/konference

Webové stránky projektu: www.nejsmevsichnistejni.cz

Součástí konference budou mj. audiovizuální ukázky výstupů projektu „Výuka k různosti“.

Konference je pořádána bez vložného. Každý účastník konference získá bezplatně učební oporu „Výuka k různosti“ na DVD.

Za přípravný výbor konference:
Jan Michalík
odborný garant konference
Pedagogická fakulta
Univerzity Palackého Olomouc

Za přípravný výbor konference:
Václav Krása
organizační garant konference
Národní rada osob se zdravotním
postižením ČR, Praha

Za projekt „Výuka k různosti“:
Tomáš Sokolovský
koordinátor projektu
Centrum vizualizace a interaktivity
vzdělávání, Ostrava

Koordinátor projektu

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s.r.o.

Bohumínská 788/61, 710 00 Ostrava – Slezská Ostrava
Kontaktní osoba: Ing. Tomáš Sokolovský, CSc., koordinátor projektu
Tel: 596 244 502 (273)
Email: info@free-art.cz; sokolovsky@free-art.cz

Partneři projektu

1) Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10 - Hostivař
Kontaktní osoba: Mgr. Petr Koubek
Tel: 274 022 111
E-mail: mail@nuv.cz

2) Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky

Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 – Holešovice
Kontaktní osoba: Bc. Václav Krása
Tel: 266 753 421
E-mail: v.krasa@nrzp.cz

3) Unie neslyšících Brno, o. s.

Palackého třída 120, 612 00 Brno – Královo Pole
Kontaktní osoba: Mgr. BcA. Radka Kulichová, Dis.
Tel: 541 245 321
E-mail: unb@cmjn.cz; radka.kulichova@cmjn.cz

4) Tyfloservis, o. p. s.

Krakovská 21, 110 00 Praha 1
Kontaktní osoba: PhDr. Josef Cerha
Tel: 221 462 364
E-mail: centrum@tyfloservis.cz
Kontaktní osoba: Mgr. Pavel Macháček
Tel: 221 462 362
E-mail: machacek@tyfloservis.cz

5) Janáčková akademie múzických umění v Brně

Beethovenova 2, 662 15 Brno
Kontaktní osoba: doc. PhDr. Veronika Broulíková
Tel: 542 591 101
E-mail: broulikova.veronika@volny.cz

6) Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky

Krakovská 21/1695, 110 00 Praha – Nové město
Kontaktní osoba: Josef Stiborský - prezident
Tel: 221 462 462
E-mail: prezident@sons.cz
Kontaktní osoba: Martin Hyvnar, Dis
Tel: 221 462 468
E-mail: novyjicin-odbocka@sons.cz

7) Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno, Křížíkova 11

Křížíkova 1694/11, 612 00 Brno – Královo Pole
Kontaktní osoba: Ing. Miroslava Zahradníková
Tel: 539 086 671
E-mail: zahradnikova@sstpm.qmail.cz
Kontaktní osoba: Ing. Petr Konvalinka
Tel: 539 086 684
E-mail: konvalinka@sstpm.qmail.cz

8) Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené, Brno, Kociánka 6

Kociánka 6, 612 00 Brno
Kontaktní osoba: PaedDr. Jana Kučerová
Tel: 541 246 641
E-mail: kucerova@sskocianka.cz

9) Cyrilometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově

Komenského 1592/17, 796 01 Prostějov
Kontaktní osoba: Mgr. Jaroslav Fidrmuc
Tel: 582 302 541
E-mail: fidrmuc@cmg.cz

10) Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace

Opavská 1119, 708 61 Ostrava - Poruba
Kontaktní osoba: Ing. Miroslava Jezerská
Tel: 596 916 951
E-mail: sekretariat@teleinformatika.eu

11) Základní škola Prachatice, Vodňanská 287

Vodňanská 287, 383 01 Prachatice II
Kontaktní osoba: Mgr. Alena Nachlingerová
Tel: 388 302 021
E-mail: zsvod@nettel.cz

12) Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava,

příspěvková organizace
Volgogradská 2631/6, 700 30 Ostrava - Zábřeh
Kontaktní osoba: Mgr. Václav Štencel
Tel: 596 752 248
E-mail: vaclav.stencel@sportgym-ostrava.cz

13) Gymnázium Ladislava Jaroše Holešov

Palackého 524/37, 769 01 Holešov
Kontaktní osoba: Mgr. Blažena Kubičková
Tel: 573 396 098
E-mail: gym.hol@gymhol.cz

14) Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454

Vsetínská 454/53, 757 01 Valašské Meziříčí
Kontaktní osoba: Mgr. Antonín Liebel
Tel: 571 622 503
E-mail: spsk@val-mez.cz

15) Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň, Lazaretní 25

Lazaretní 1290/25, 312 00 Plzeň 4 - Doubravka
Kontaktní osoba: Ing. Iva Šmrhová
Tel: 377 261 780
E-mail: zrak@volny.cz

16) Střední zdravotnická škola, Beroun, Mládeže 1102

Mládeže 1102, 266 01 Beroun
Kontaktní osoba: Mgr. Drahomíra Boubínová
Tel: 311 611 188
E-mail: szs.be@tiscali.cz
Kontaktní osoba: Mgr. Daniela Wimmerová
Tel: 311 624 194
E-mail: w.daniela@seznam.cz

17) Základní škola a Mateřská škola Tábor, náměstí Mikuláše z Husi 45

nám. Mikuláše z Husi 45, 390 01 Tábor
Kontaktní osoba: Mgr. Dagmar Havlůjová
Tel: 381 253 883
E-mail: zs1reditel@tabor.cz

18) Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí

Masarykova 101/18, 757 01 Valašské Meziříčí
Kontaktní osoba: Mgr. Aleš Kubiček
Tel: 571 611 707
E-mail: akubicek@oavm.cz

19) Základní škola Chlumeck nad Cidlinou

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou
Kontaktní osoba: Mgr. Jana Bernartová
Tel: 495 484 570
E-mail: bernartova@zschlumeck.cz

Toto číslo Zpravodaje projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“, reg. číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK, obsahově připravili (dle abecedního pořadí):

Löffelmann Pavel, Molatová Tereza, Sokolovský Tomáš.

Grafické zpracování:

Šenk Lukáš, Šenková Svatava.

Technická spolupráce:

Brinzíková Martina, Dulaiová Lenka

www.nejsmevsichnistejni.cz

© Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s. r. o., Ostrava – koordinátor (příjemce dotace) projektu „Výuka k různosti“